

PARK

Park

Pcherský park byl zbudován na místě, kde byla původně ovocná zahrada, která patřila místnímu statkáři, p. Zdenkovi Charvátovi. Ovocné stromy byly vykáceny a nahrazeny převážně jehličnany a různými druhy listnatých stromů. Dne 1. srpna 1954 byl park předán místním národním výborem k užívání místnímu občanstvu a byl nazván „Park oddechů“.

V parku stával také dřevěný altánek, kde hrávala místní hornická kapela u příležitosti různých slavností. Dodnes slouží park k scházení obyvatelů obce a k pořádání kulturních akcí.



• Starý poštovní úřad – ulice S. května.



• V pozadí průvodu ovocná zahrada pana Charváta obklopená zdi.

Základní škola

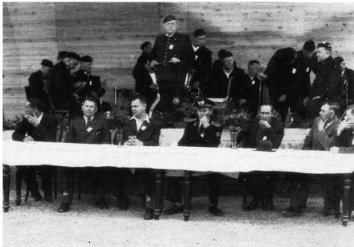
Na fotce parku je vidět budova základní školy. Byla otevřena v únoru roku 1960 a dostala název „Základní devítiletá škola Vítězného února“ (dnes už se tento název nepoužívá). Před jejím vybudováním se žáci vzdělávali v prostorech, kde dnes sídlí mateřská škola, několik tříd bylo také v místní faře.

Socha sv. Jana Nepomuckého

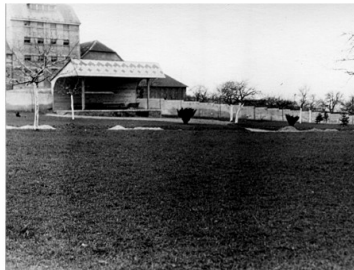
Po více jak 100 let stála na rohu, dnes u křižovatky silnice směr Saky a silnice směr Slaný – Kladno, socha sv. Jana z Nepomuku. Byla postavená r. 1728 v barokním slohu. O její vznik se zasloužil zdejší farář M. A. Borecký. Po stranách sochy rostly



• Pcherský park na počátku 60. let.



• Kapela v pavilónu v parku. S taktovkou pan Beznoska, v té době předseda MNV Pchery.



• Altánek v parku.



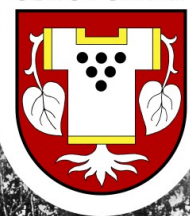
• Pohled na park od kostela, v pozadí základní škola.

dvě lípy. Pod lípami se v parných letních dnech scházela místní mládež. U sochy býval rodinou Kottovou zřizován o Božím těle oltář, u kterého se zastavoval průvod a konala se zde slavnost Božího těla. Socha byla 10. 7. 1920 neznámými pachateli povalena a rozbita. Roku 1921 při rozšiřování silnice byly vykáceny i obě lípy.

Líný roh

Na stejném místě, kde stála v minulosti socha a dvě mohutné lípy, se za první republiky, v době hospodářské krize, setkávali na rohu nezaměstnaní. Kdosi, kdo nepoznal bídu a problémy nezaměstnaných, posměšně pojmenoval toto místo „Líný roh“. Tento pomístní název se v obci používá dodnes.

OBEC PCHERY



• Socha sv. Jana Nepomuckého s lípami a tzv. Líný roh.

Zřízení poštovního úřadu

Místní obchodník Adolf Dorfler postavil dům čp. 44, ve kterém byl zřízen poštovní úřad, který až dosud Pchery neměly. V r. 1925 dostal úřad od nového majitele domu čp. 44 výpověď a byla obava, že bude přeložen do Vinafic. Z tohoto důvodu obec zakoupila pro poštovní úřad domek čp. 145, kde pošta funguje dodnes.

Nová silnice do Sak

V listopadu r. 1931 byla započata stavba silnice z Podhájku do Sak a dále do Trebichovic. Stavbu provedl stavitel Hrabě z Kladna.

Na realizaci informační tabule se podílel:

Obecní úřad Pchery, spolek Pcherské maminky, z. s. a Kovovýroba Jiří Kroupa Pchery.

Zvláštní poděkování patří Dřevosystému spol. s r. o. Pchery, který daroval dřevěné stojany.

www.obecpchery.cz



KAŠTANOVKA

a okolí

OBEC PCHERY



Kaštanovka a okolí

je název původní návsi obce Pchery. Jméno dostala podle deseti vysázených kaštanů na tomto místě. V létě se zde konaly poutě, na jaře turnaje v hraní kuliček, v zimě prostor sloužil jako kluziště a pro jízdu na saních.

V Kaštanovce se dochoval dům, kde měl dříve svou živnost místní holič pan Maršálek, jeho rodina provozovala také papírnictví. V Kaštanovce stávala také socha sv. Vojtěcha.

Socha sv. Vojtěcha

Z pcherské kroniky se dozvíme, že: „Socha sv. Vojtěcha proti statku čp. 1 postavena jest ke cti a chvále Boží nákladem Františka Charvátů Anno Domini 1758.“ Na staré fotografii je

možné vidět, že sv. Vojtěch žehná pozdvíženou rukou statku pana Charvátů. Rod Charvátů byl v obci nejstarší a patřil mezi rodiny statkářů, jejichž statky stály převážně podél hlavní cesty procházející obcí, ulicí 5. května.

Směrem z Humen z kopce dolů po levé straně to byl statek rodiny Čížků, Klapků, Josefa Důrase, rodiny Charvátů, Jágra - pachtyře, dále Františka Jágra, Otakara Kocourka, Františka Šalamouna. Po pravé straně statky rodiny Rusů, Studnicků, Trybů, Antonína Důrase, pana Smiška. Z rodiny Antonína Důrase pochází slavný šachista, Oldřich Duras (užíval jméno Duras psáno s krátkým u) a jeho sestra, Božena Durasová - Štursová, operní pěvkyně.



• Kaštanovka, křižovatka Pchery-Theodor.



• Kaštanovka – čekání na ministra Moravce.



• Dům rodiny Maršálků.



• Šachový velmistr Oldřich Duras.



• Operní pěvkyně Božena Durasová - Štursová.



• Socha sv. Vojtěcha.



• Vjezd do statku pana Charvátů.



• Statek rodiny Josefa Důrase.

Oldřich Duras (1882-1957) byl v období před 1. světovou válkou jedním z nejsilnějších turnajových hráčů na světě. Dědil první místo ve významných turnajích v Brémách 1905, Praze a Vídni 1908, a ve Wroclavi 1912. Jeho jméno nese jedna z variant španělské hry.

Jeho slibnou šachovou kariéru přerušila válka, po jejímž skončení se oženil a k aktivní turnajové hře se již nevrátil. Působil ovšem dále jako šachový publicista, rozhodčí, a hlavně jako vynikající skladatel studií a úloh ve stylu české školy. V roce 1950 mu FIDE udělila čestný titul mezinárodního velmistra, v anketě o nejlepšího československého hráče století se Oldřich Duras umístil na třetím místě. Vyhrál třikrát mistrovství Čech. V Brně existuje od roku 1923 šachový klub ŠK Duras.

Božena Durasová - Štursová hostovala na předních pražských divadelních scénách (Vinohrady, Tylovo, Švandovo, Holešovičké divadlo Uranie). Vedle M. Zieglerové byla největší operetní hvězdou prvních desetiletí 20. století. Stala se manželkou sochaře J. Štursy (1880 až 1925).

V Ořechovce

Z Kaštanovky je možné dostat se ulicí V Ořechovce do další části obce Pchery a tou je Theodor.

Název ulice vznikl podle stromů ořechů, které zde rostly již dávno v minulosti. Staré stromy zahynuly následkem velkých mrazů v zimě v roce 1929 a tak místní obyvatelé v roce 1939 vysázeli 90 nových stromů.

Na realizaci informační tabule se podílel:

Obecní úřad Pchery, spolek Pcherské maminky, z. s. a Kovovýroba Jiří Kroupa Pchery.

Zvláštní poděkování patří Dřevosystému spol. s r. o. Pchery, který daroval dřevěné stojany.

www.obecpchery.cz





KOSTEL NALEZENÍ TĚLA sv. ŠTĚPÁNA

HISTORIE

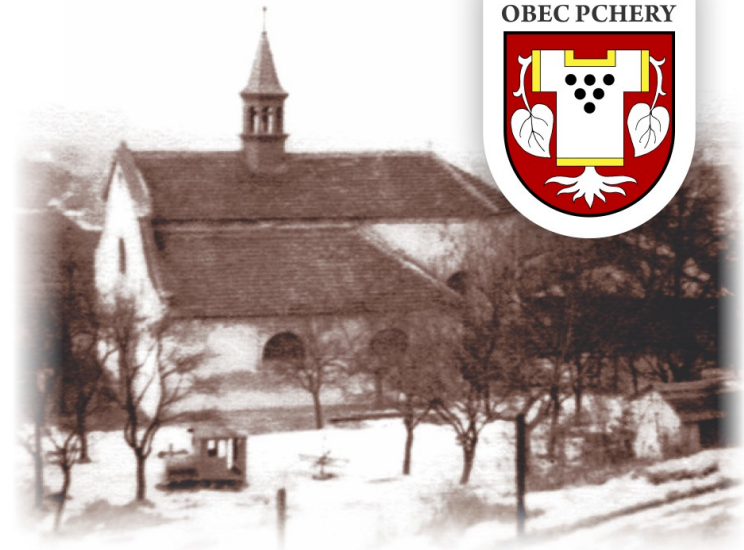
Kostel nalezení těla sv. Štěpána je nejstarší památkou v obci. Není přesně znám rok založení ani zakladatel, ale podle seznamu papežského desátku se první zmínka datuje roku 1352. Stavba nicméně vykazuje přítomnost starší, patrně ještě románské, stavební fáze. K původní střední lodi byla roku 1706 povolena přístavba bočních lodí. Uvnitř kostela je barokní oltář. V čele pobočních lodí jsou postranní oltáře. V jižní lodi se nachází oltář sv. Martina z roku 1778, v severní lodi se nachází oltář Panny Marie Družeké, obnovený roku 1836. Vnější část kostela byla opravena v roce 1894 a vnitřní výmalba je z roku 1926. Další oprava vnější části kostela proběhla v roce 1934. U postranních oltářů nalezneme v dlažbě náhrobek se znaky pánů z Gerstorfu. Zikmund z Gerstorfu žil koncem 16. století ve Vínarších. Další mramorový náhrobek je v dlažbě pod lavicí

u schodů na kůr. Náhrobek pravděpodobně patří úředníku Jakubu Veltrubskému z Veltrub, který byl povýšen do šlechtického stavu panem Jaroslavem Bořitou z Martinic.

Patronát pcherského kostela patřil ve 14. a 15. století Bratrstvu vikaristů a oltářníků při katedrále sv. Víta v Praze, pak od 16. století Bořitům z Martinic a na Směčném, koncem 18. století rodu hrabat z Clam-Martinic a od roku 1918 Ředitelství státních lesů a statků. Od roku 1949 byly všechny kostelní patronáty zrušeny.

ZVONY

V sanktusové věžičce nad kostelem jsou osazeny dva zvony. Původní nesly podle zpráv z roku 1740 jména Eliška a Adolf. Adolf, který pukl v roce 1832, byl vyměněn za zvonek Jana Nepomuckého, Eliška byla přelita v roce 1909 pražským



OBEC PCHERY



zvonářem Diepoltem. Oba zvony se naposledy rozezněly 3. 12. 1917 a dne 9. 1. 1918 byly odvezeny a rekvírovány. Nahrazeny byly železnými zvony. Po jedenácti letech byl jeden z nich vyměněn za nový ze zvonařské bronzi. První (litinový) zvon nese jméno sv. Václav a je na něm ve dvou řádcích text: R. MANOUŠEK A SPOL. BRNO, SV. VÁCLAV, L. P. 1918. Druhý zvon nese jméno Jan Nepomucký, je ze zvonařské bronzi a je na něm ve dvou řádcích text: ULIL R. MANOUŠEK V BRNĚ, SV. JENE

NEP., ORODUJ ZA NÁS, VĚNUJE FARÁR Č. PAPEŽ 1929.

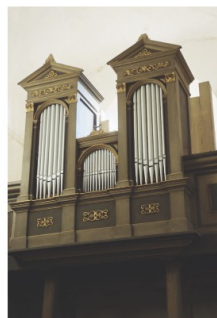
VARHANY

Varhany postavila v 90. letech 19. století známá pražská varhanářská firma Rejna-Černý. Varhany mají zásuvkovou vzdušnici a bodcovou trakturu. Opraveny byly v roce 1908. Dochovaly se zcela v původním stavu. Varhany nemají motor, vzduch je čerpán pouze mechanicky.

SVĚTEC SV. ŠTĚPÁN

Svatý Štěpán je patronem koní, pacholků u koní, kočích, zedníků, krejčích, kameníků, tkalců, tesařů, bednářů. Zemřel v roce 40 v Jeruzalémě jako první mučedník křesťanství a proto je nazýván Prvomučedníkem. Byl dobrým kazatelem a při jednom jeho kázání vznikl spor s některými z naslouchajících Židů. Nakonec byl obviněn z hanobení Boha, předveden před soudce a odsouzen. Dav ho po rozsudku vyvedl z města a před damažskou bránou usmrtil ukamenováním. sv. Štěpán je téměř vždy zobrazován jako mladý jáhen a k jeho hlavním atributům patří kameny, které například drží v ruce. Někdy jsou na Štěpánově hlavě, v jeho liturgickém rouchu, ve svatozáři apod.

V současnosti se v kostele slouží mše a také se tu pořádají kulturní akce organizované spolkem Pcherské maminky, z.s. - Výstava betlémů a Koledy. Přípravují se hudební produkce, koncerty, klasické hudby.



Na realizaci informační tabule se podílel:

Obecní úřad Pchery, spolek Pcherské maminky, z. s. a Kovovýroba Jiří Kroupa Pchery.

Zvláštní poděkování patří Dřevosystému spol. s r. o. Pchery, který daroval dřevěné stojany.

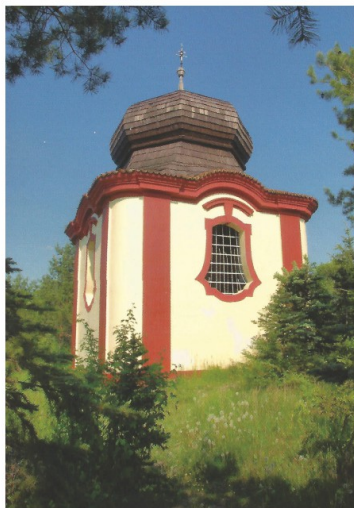
www.obecpchery.cz



Barokní ZVONICE

Historie

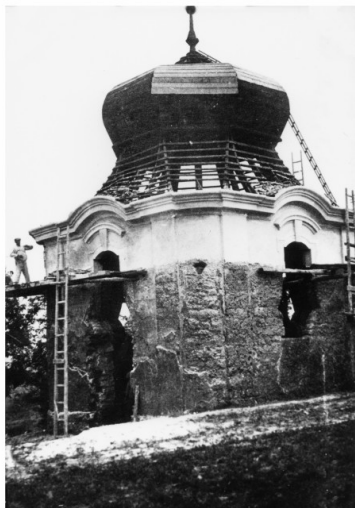
Barokní zvonice ve stráni nad kostelem pochází patrně z druhé poloviny 18. století, kdy vznikla nejspíše obezděním původní zvonice v době stavební aktivity na martinickém panství, do kterého Pchery spadaly. Z nápisů na původních zvonech lze odhadnout, že zde stála zvonice již v polovině 16. století. Ve zvonici visely tři zvony, které byly několikrát přelévány (1749, 1761, 1819, 1856). Za první světové války byly zvony rekvírovány. Dne 12. 3. 1917 zazněly naposledy při snímání a následně byly zvony odvezeny.



• Zvonice – celkový pohled.

Doložena je oprava zvonice koncem roku 1932 místním stavitelem Antonínem Niklem. Do zvonice byly opatřeny tři nové zvony Marie, Štěpán a Josef. Dne 28. 10. 1932 byly nové zvony děkanem ze Zlonic vysvěceny a zavěšeny do opravené zvonice. Tyto nové zvony byly během druhé světové války znovu rekvírovány a od té doby je zvonice bez zvonů.

V roce 1961 byla zvonice opět opravena. Tuto opravu připomíná pamětní deska na zdi ve zvonici.



• Oprava zvonice v roce 1930 prováděná pod vedením stavitele Antonína Nikla.



OBEC PCHERY



Stavební popis

Jedná se o nízkou, rozložitou stavbu na čtvercovém půdorysu, která je ukončena cibulovou bání s makovicí s šindelovou střechou. Obvodové stěny jsou zděné z kamene. Vnější omítky jsou vápenné. Průčelí s odsazeným soklem mají zaoblená nároží. Zvonice je v ose všech stěn osvětlena kasulovými okny v listových šambránách s protáhlym lichoběžníkovým klenákem ve vrcholu a nadokenní segmentovou římsou. Vstup do zvonice se nachází v západní stěně.

Zvonová stolice

Uvnitř zvonice se nachází dubová zvonová stolice klasické vzpěradlové konstrukce pro tři zvony vedle sebe. Zvonová stolice byla v minulosti opravována, přičemž byly nahrazeny některé trámy a související dřevěné spojovací prvky nahrazeny kovovými. Původní zavěšení zvonů bylo v minulosti upraveno za novější – valivá ložiska na ozubeném hřebeni.

V roce 2021 započala rekonstrukce zvonice...



• Pamětní deska připomínající opravu zvonice v roce 1961.



• Původní dubová zvonová stolice ve zvonici.



Na realizaci informační tabule se podílel:

Obecní úřad Pchery, spolek Pcherské maminky, z. s. a Kovovýroba Jiří Kroupa Pchery.

Zvláštní poděkování patří Dřevosystému spol. s r. o. Pchery, který daroval dřevěné stojany.

www.obecpchery.cz



DĚLNICKÝ DŮM

OBEC PCHERY



• Dělnický dům z let čtyřicátých. V pozadí úzký světlý domek – trafika paní Levé.



• Otevření Dělnického domu.

Dělnický dům

Slavnostní otevření Dělnického domu se konalo 12. října 1930. Za likvidované družstvo založené v roce 1919, převzala rozestavěný dům Včela, konzumní družstvo. Svým nákladem, pomocí sbírek a za pomoci místních občanů jej dostavěla. Prvním nájemcem byl Antonín Karpíšek, horník a starosta místní obce. V domě sídlila organizace Dělnická tělovýchovná jednota (DTJ), divadelní společnost ochotníků a baráčníci. Velký sál a jeviště byly plně využity. Baráčnícká obec konala každým rokem krojované Máje s velkou májkou a plesy, které byly hojně navštěvovány.

Bio Hasič

V bývalém hostinci Václava Uzla v Humnech čp. 53 zřídili členové místního hasičského sboru svým finančním příspěvkem biograf. 25. července 1931 byl zde promítnut první, ještě němý,

film „Dáma z lóže číslo 13“. V neděli 3. října 1937 promítalo kino již film zvukový „Na tý louce zelený“. Kino sloužilo místním občanům až do roku 1992.

Hostinec Na Kovárně

V rohovém domě při ulici S. května, který se zachoval do dnešní doby, byl hostinec Na Kovárně. Měl šenk a v prvním patře sál, kde se cvičilo, a odbyvaly se různé cvičební akce. Konaly se zde plesy pořádané Občanskou besedou (kulturně vzdělávací spolek) a dalšími pcherskými spolky. Slavné byly sokolské „Šibírky“ (masopustní maskární zábava s určitým tematickým rázem) konané každoročně, vždy v jiném duchu a vždy s navičenou půlnoční scénou.

Hostinec bylo zázemí obce sokolské, navštěvovali jej tedy především členové Sokola.

Ve výklenku budovy se zachovala socha, která má představovat Přemysla Otáče.

Archeologické nálezy

Nalezené a zosídlené nálezy na mnoha místech v obci dokazují nepřetržitě osídlení obce od mladší doby kamenné až do doby historické a potvrzují její starodávny původ. V Humnech na pozemku čp. 252 při kopání základů chlévů byla nalezena větší nádoba mísovitého tvaru se čtyřmi menšími vloženými nádobkami. První a druhá nádoba byla bez ozdób, třetí byla zdobená, měla výtkovou rourku jako nyníšní konvičky na kávu. Čtvrtá byla rovněž zdobená ryhováním. Tento nálezy byl odevzdán Muzeu ve Slaném.

Čedičový lom na Vinařické hoře v r. 1932

Vinařická hora, která se nachází několik set metrů severně od obce Vinařice a 1 km jihozápadně od obce Pchery, je původu vyvěřelého, eruptivního, je to tedy vyhaslá sopka a je dokladem třetihorní vulkanické činnosti.

Vinařická hora (413 m. n. m.) má průměr asi 600 metrů. Její nejvyšší vrchol se nachází v místech severního kráteru. Vinařická hora neměla jediný kruhový kráter, jak by odpovídalo klasické představě sopky. V době své hlavní činnosti měla dva krátery lineárně podél trhlín v SZ-JV směru. Severní kráter produkoval lávu a nesouvislé sopečné vyvěřeliny. Jižní kráter hlavně sopečný minerál, který se hromadil na svazích. Po utužení lávy vzniklo vlastní čedičové jádro o průměru asi 70 metrů.

Nejvýznamnějšími horninami celého komplexu jsou třetihorní čedičové vulkanity, které tvoří vrcholovou část a níže položené čedičové lávy, pyroklastika a sopečná brekcie. Původně byla hornina určována jako olivínový čedič. V současné době je určena jako olivínový nefelinit, který je tvořen augitem, magnetitem,



• Čedičový lom.

nefelinem a olivínem. Vinařická hora je opravdu různorodým geologickým nálezem. Svědčily o tom i nálezy.

Z kronik obce Pchery jsme se dozvěděli, že Vinařická hora byla původně Humenský vrch. Za jasného dne je odtud vidět zároveň do kraje. Za dob císaře Josefa II. (1769 – 1790) byly stráně osázeny ovocnými stromy, které tam dal vysadit smečenský hrabě Klam Martinic na přání obce Pchery a Humen. Obec nemohly splnit nový zákon vydaný císařem Josefem II., že všechny stráně a planiny mají být osázeny ovocnými stromy, a proto požádaly hraběte o výsazení stromů. Po letech nabyl hrabě vlastnického práva na celý vrch.

Dobýval se zde čedič, který je pro svoji tvrdost výborným dlažebním kamenem. Bývalý smečenský hrabě Klam Martinic odkryl asi v roce 1910 na východní straně hory lom, postavil svážnou dráhu, zřídil byt pro správce podniku, kancelář, dílnu kovárskou a skladiště na materiál pro provoz lomu.

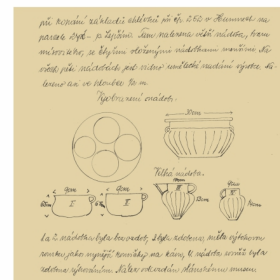
Za 1. světové války zklamal, a proto v roce 1918 byl jeho lom rozparcelován a hraběti byl zakázán pobyt v Čechách. Obec Pchery se ucházela o přidělení části hory, ale byla ze záboru vynechána, ač dle starých zápisů patřila hora Humnům. I okolní obce byly odmítnuty a celá hora byla dána do vlastnictví stavitele Václava Mullera ze Smečna. Ten lom rozšířil, a další část přikoupil od majitele Landy z Vinařic, tak se stal majitelem celé Vinařické hory. Ve směru k Pcherám byl menší lom, který patřil firmě bratři Kolbergových z Prahy. Po roce 1945 byly oba závody znárodněny.



• Hostinec Na Kovárně.



• Ulice S. května v Humnech, v pozadí rohová budova Na Kovárně.



• Dobový popis archeologických nálezů.

Na realizaci informační tabule se podílel:

Obecní úřad Pchery, spolek Pcherské maminky, z. s. a Kovovýroba Jiří Kroupa Pchery.

Zvláštní poděkování patří Dřevosystému spol. s r. o. Pchery, který daroval dřevěné stojany.

www.obecpchery.cz





• Theodor Ritter von Taussig

Centrální ředitelství bývalé Společnosti státní dráhy ve Vídni ke konci roku 1892 rozhodlo založit ve vlastních dolových mířích mezi dolem Ronna a obcí Alkani nový důl. Těžba měla významným dílem přispět k povznesení upadající těžby na ostatních dolech. Do založení nového dolu byly kladeny velké naděje, které odpovídaly přesvědčení, že budoucnost uhelného podnikání leží na východě. Z tohoto předpokladu vyšla též myšlenka vybudování elektrárny v areálu dolu.

Na účelem volby vhodného bodu pro vyhloubení nové jámy byla podle ujednání se sousední dolovou společností Buštěhradské dráhy ze dne 1. 2. 1893 ražena z dolu Ferdinand ve Cvrčovicích výzkumná chodba severním směrem k příštím dolem. Ražení této chodby začalo dnem 24. 5. 1893 a příslušné práce byly skončeny dnem 1. 3. 1895.

Založení nového dolu, který se nazýval prozatím pořadově po starších dolech Společnosti státní dráhy dolem č. VIII, bylo ohlášeno na Báňský úřad ve Slaném dne 1. 7. 1897. Založení nové

Důl THEODOR

jámy se provedlo ve vzdálenosti asi 100 m od provedené vrtné díry. Šachetní profil dolu Theodor byl kruhový o světlem průměru 4,9 m, vyzděný tvrdě palenými cihlami na cementovou maltu. Šachetní výstroj byla tvořena U profily 240 mm.

Roku 1897 byla vybudována železniční vlečka napojená na vlečku dolu Ronna. První zkušební jízda na této vlečce byla 16. 11. 1898, definitivní provoz byl po kolaudaci 14. 12. 1898. Současně též probíhala připravená výstavba prozatímních budov a strojového povrchového zařízení pro hloubení. Elektrický těžní stroj sloužil až do zániku dolu v roce 1935.

Výstavba definitivní kotleny byla započata roku 1899 postavením čtyř parních kotlů. Později byla kotelna rozšířena přístavbou kotlů pro sousední elektrárnu. Roku 1914 bylo v kotelně již 16 kotlů. Následně byla vybudována nová kotelna s trubnatými kotli a postaven nový komín, 85 m vysoký. V září roku 1900 bylo skončeno hloubení a zaraženo I. náraziště v hloubce 325,8 m, na kótě 17,5 a později, roku 1909 - 10, byla jáma prohloubena na kótu 146,8, tj. do hloubky 490,1 m, kde bylo zřízeno náraziště II.

Dne 16. 10. 1901 byl konán slavnostním křtem nového dolu, který byl nazván po tehdejšími prezidentovi správní rady Společnosti státní dráhy a guvernérovi pozemkového ústavu ve Vídni, rytíři Theodoru z Taussigů, důl Theodor. Do té doby byl důl nazýván Na Krétě.

Roku 1902 byla dodána a osazena 23 m vysoká železná těžní věž. Již r. 1904 a 1905 byla na dole Theodor postavena briketárna na



uzitkování přebytečného moutu, který nenalézal odbytu. Výroba briket však nebyla rentabilní následkem velké spotřeby pojící smůly a briketárna byla roku 1910 zrušena.

Roku 1907/08 byly instalovány na dole šatny a lázně pro veskeré osazenstvo dolu. V šatnách byly pořízeny výtahové věšáky na pracovní oděvy. V roce 1908 byl na dole osazen elektrický těžní stroj, do provozu byl uveden až roku 1910. V září roku 1908 byla

pracovní oděvy. V roce 1908 byl na dole osazen elektrický těžní stroj, do provozu byl uveden až roku 1910. V září roku 1908 byla dokončena montáž jednoduché třídičky uhlí. Tato třídička byla zčásti přenesena z dolu Ronna, když se tam postavila nová úpravna uhlí. Zmíněná třídička na dole Theodor byla v činnosti až do roku 1912. Pak se těžba na dole dopravovala pomocí nově postavené visuté lanovky na důl Ronna, kde se třídila společně s těžbou z Ronny. Ve spojovacím přepkou mezi dolem Theodor a Ronnou byla roku 1916 zřízena vlečná lanovka délky 1.350 metrů.

KŘÍŽ U BÝVALÉHO DOLU THEODOR VE PCHERÁCH

(Na Krétě)

Pravděpodobně nejstarší zmínka o tomto kříži je uvedena v Pamětní knize Theodor. Kronikář Valentin Šupík zde uvádí: „1897 - 28. září kolaudace, 2 dvojdomky pro horníky, 1 dvoj domek pro dozorce. První komín vysoký 48 metrů. Budována silnice z Voššan ku kříži na Průhone“. Původní kříž stával nedaleko vrátnice. Postupem doby chátral a cíle věž křídlo bylo téměř ulomené. Začátkem 90. let minulého století byl vyměněn za nový, který podle původního kříže vyrobil místní občan pan Pavel Detko. V roce 1919 došlo vzhledem k úpravě parkoviště pro otáčení vozidel místní hromadné dopravy k přemístění repliky kříže o 30 metrů před správní budovu bývalého dolu Theodor a místo bylo doplněno kocábkou. Slavnostní vysvěcení hornického kříže se za velké účasti místních obyvatel konalo v neděli 1. 12. 2019 ve 14:30 hodin. Mši celebroval administrátor Římskokatolické farnosti Smečno R.D. J.Lic. Mgr. Mikuláš Uličný, MBA. Na popud místních občanů tak vzniklo v blízkosti bývalého dolu místo, které důstojně připomíná hornickou tradici obce Pchery – Theodor.



• Původní umístění kříže.



• Kříž po rekonstrukci a vysvěcení 1. prosince 2019.

Těžba na dole Theodor byla oficiálně započata dne 19. 2. 1902, v roce 1908 bylo dosaženo maximální hodnoty těžby 1.851.000 q uhlí. V lednu 1935 bylo vytěženo jen 9200 q uhlí a 1. 2. 1935 byla těžba uhlí na tomto dole zastavena.



Na realizaci informační tabule se podílel:

Obecní úřad Pchery, Osadní výbor Pchery, spolek Pcherské maminky, z. s. a Kovovýroba Jiří Kroupa Pchery. Zvláštní poděkování patří Dřevosystému spol. s r. o. Pchery, který daroval dřevěné stojany.

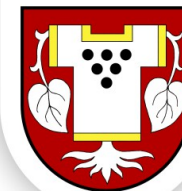
www.obecpchery.cz





Sbor dobrovolných hasičů Pchery

OBEC PCHERY



• Současná technika – Tatra CAS 30 T815 Terrno.

Záznamy obecních protokolů a v místní kronice svědčí o tom, že již koncem roku 1882 se poprvé začalo jednat o možnosti založit hasičský sbor. V květnu 1883 bylo obecním zastupitelstvem jednoduše usneseno, aby SDH byl založen.

V tom spatřujeme začátek dobrovolného hasičstva ve Pchěrách. Od sboru ve Velvarech (první dobrovolný sbor hasičů s českým velením – založen 1864) byly vyžádány stanovy, podle kterých byly sestaveny stanovy pro náš nově se tvořící sbor. Za zmínku stojí, že tehdejší stanovy zpracovali Adolf a Antonín Dürasovi a Vojtěch Vlček. Zpracované stanovy byly postoupeny k projednání k c. k. mistodržitelství. V lednu 1884 došli stanovy schválené, a tak mohl sbor i úředně vstoupit v činnost.

Jakmile bylo schváleno založení hasičského sboru, přihlásilo se ihned dalších 17 mužů jako činní členové. Obecním výborem byl zvolen a potvrzen jako velitel Severin Uldřich a jeho náměstkem Alois Landa.

Tento nově vzniklý hasičský sbor byl jedním v širokém okolí. Byl přijat za člena „Hasičské jednoty župní Podkomožské Žďár“, která měla sídlo v Unhošti. Členem této župy byl náš sbor od roku 1896.

Obec zakoupila pro sbor novou stříkačku od firmy Smekal v Praze za celých 870 zlatých. S touto stříkačkou vyjel prozatím sbor o pouti dne 6. 8. 1883 k humenskému rybníku, kde před členy obecního výboru a činný mužstvem provedl zástupce firmy Smekal zkoušku na tlak.

Po založení sboru byli přijati za členy i mladí občané z okolních obcí – Voňšan, Motyčína a Vinařic. Tito členové se scházeli pravidelně 2x týdně v letních měsících.

Prvním útlukem pro hasičské nářadí se stala stará kůlna, která stála vedle chalupy číslo 9, jejímž majitelem byl Adolf Düras. V této kůlně našla místo stará dřevěná stříkačka zakoupená obcí již roku 1867 z Velvar a později k ní přibyla stříkačka nová

a 3 nové hákové žebříky. V roce 1891 bylo postaveno nové skladiště na místě, kde dnes stojí naše hasičská zbrojnice. Z počátku cvičil sbor se stříkačkou na dvoře statku Adolfa Dürase, roku 1887 bylo postaveno dvoupatrové hasičské ležiště u rybníka, roku 1899 bylo ležiště strženo a tesařský mistr Müller ze Smečna postavil nové se dvěma patry a střechou.

V roce 1954 byla zahájena stavba hasičské zbrojnice a 31. 7. 1955 se konalo slavnostní předání požárního domu. Slavnost zahájil tehdejší starosta obce Karel Erben za účasti zástupců ministerstva zdravotnictví, krajského a okresního národního výboru, Hasičské požární jednoty a dalších sborů a občanů. Zasloužili členové Tomáš Herman, František Brožovský, František Jindřich, Josef Hošek, Karel Hádl a Břetislav Hanzlík obdrželi upomínkové dary. Velkou zásluhu na této akci měl tehdejší předseda komise pro výstavbu Václav Beznoska.

V roce 1972 byl zakoupen pozemek na přístavbu sociálního zařízení v hasičské zbrojnici. Výstavba byla dokončena v roce 1974.

V současné době (rok 2021) má sbor 39 členů. Výjezdovou jednotku našeho sboru (JSDH) tvoří 19 členů. Výjezdová jednotka zasahuje nejen u požárů v obci Pchery, ale také v širokém okolí. Předmětem požárních poplachů jsou nejen požáry, ale také technické zásahy (například strom spadlý přes pozemní komunikaci či autonehody), ucpané kanalizace a odčerpávání vody ze zaplavených oblastí. Za pomoc při velkých povodních v roce 2002 obdržel sbor ocenění od ministra vnitra.

**Výjezdová jednotka v současnosti (rok 2021)
disponuje následující technickou výbavou:**

Tatra CAS 30 T815 Terrno

Tatra CAS 32 T148

Ford Transit

Pomocné vozidlo Multicar M 25



• První obcí zakoupená stříkačka od firmy Smekal z roku 1883.

Na realizaci informační tabule se podílel:

Obecní úřad Pchery, spolek Pcherské maminky, z. s. a Kovovýroba Jiří Kroupa Pchery.

Zvláštní poděkování patří Dřevosystému spol. s r. o. Pchery, který daroval dřevěné stojany.

www.obecpchery.cz



KODŘICE a okolí

Kodřice

Severovýchodně od Pcher, směrem na obec Knovíz jsou „Kodřice.“ Podle pověstí zde byla v dávných dobách tvrz a ukrytý poklad, při jehož hledání pár lidí zmizelo. O pašijových dnech prý byly vidět modravé plamínky, „to prý se peníze tak čistí“.

František Velc (český demokrat a vlastenec) při svých průzkumech Slánska narazil na tuto pověst o Kodřicích. Uvádí také, že zde stávala kdysi osada Kodřice, po níž zůstalo jen některým pozemkům jméno. Historického ale není o ní nic známo.

Prehistorické osídlení tohoto místa, stejně jako fakt, že obec Pchery patří k nejstarším osadám ve slánském regionu, dokládají archeologické nálezy. Stopy po pradávných obyvatelích, náležící do několika období zůstaly zachovány na sídlisťích a pohřebištích. Větší množství cenných důkazů dokládajících vznik obce bylo zničeno při zavádění hluboké orby a v období, kdy se nalezeným předmětům nepřikládá žádný význam. Pod odborným dohledem bylo prozkoumáno jen jedno pohřebiště, ostatní nálezy byly zcela nahodilé.

V Kodřicích byly nalezeny kostrové hroby se střepe nádob s pupíky a kamennou sekyrkou. Na poli za kapličkou pak hroby s esovitými záušnicemi z prvního období křesťanství v Če-

chách, na poli přes cestu hrob s nádobkami a kováním z vědérka. Při odvodňovacích pracích v Kodřicích nacházely se střepe nádob a kosti. Na poli statkáře Kocourka u kapličky byla mocná vrstva popelovité.

Na mnoha místech v obci se objevily další archeologické nálezy. Při stavbě domů za pcherskými stodolami to byly odpadové jámy se střepe, které byly zdobené volutami, dále hroby se skrčenými kostrami s bronzovými jehlicemi, jantarovým korálem a nádobami únětického typu. Za zmínku stojí hroby s kostrami v natažené poloze s nádobami mero-vejského typu. Pak nalezený únětický dvojitý hrob s bronzovými náramky a bronzovým prstenem a žárový hrob z kultury provinciálně římské, z něhož slánské městské muzeum získalo bronzové nůžky. Ve statku č. p. 6 se při kopání jámy našla nádoba z hradištní doby. Všechny tyto nálezy byly náhodné a k žádnému dalšímu kopání již nedošlo. Pouze v roce 1894 byly na zahradě statku č. p. 10 prokopány archeologem V. Schmidtem, který byl úředníkem cukrováru ve Zvoleněvsi, tři hroby z doby laténské. U koster se našly bronzové náramky, kruhy nad kotlíky, spony, a dokonce u jedné z koster i železné ozdoby. Před odborným prozkoumáním však již byla část pohřebiště zničena. Archeologické nálezy svědčí o nepřetržitě osídlení katastru obce již od mladší doby kamenné.

Dnešní zalesnění Kodřic je zásluha Mysliveckého spolku Kodřice, jehož členové na jaře r. 1949 vysázeli 18 000 jehličnatých a listnatých stromků.

Kaplička

v blízkosti Kodřic, u silnice ze Pcher do Knovize, stávala kaplička, v jejímž výklenku byla socha Panny Marie. Kdo se zasloužil o vystavení kapličky historické prameny neuvádějí.

Jankova rokle

V Kodřicích našla zázemí Trampská osada Jankova rokle. Zde se scházeli a stále scházejí nejen trampové, ale všichni, kdo se rádi setkávají se sousedy a známými a při společných setkáních si zazpívají při kytáře a táborovém ohni. Jankova rokle jako první v obci zorganizovala Den dětí, Pálení čarodějnic. Každoročně o Velikonočních zde probíhá turnaj v nohejbalu. Vzpomínkou na vznik osady je Výroční oheň, zemřelým členům této osady je věnován Vzpomínkový večer.

Jankova rokle byla založena v roce 1972. K zakládajícím členům patří Věra Jarošová a Robert Janda. Prvním šerifem této osady byl Václav Richter, od roku 1986 Jiří Franc, dále Vlastimil Janda a později Zdeněk Chmelář. Od roku 2004 má osada šerifku, paní Jindru Valtovou.

OBEC PCHERY



• Větrné elektrárny společnosti ČKD Blansko Wind.

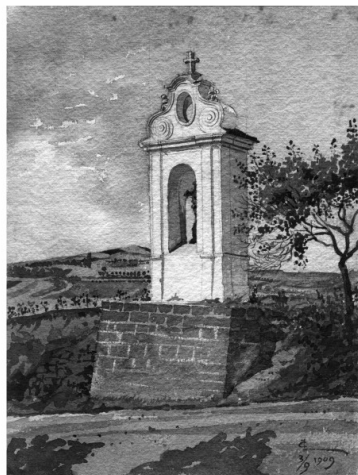
Větrné elektrárny

V roce 2008 začal v obci Pchery provoz nejvýkonnější větrné elektrárny v ČR. Společnost ČKD Blansko Wind začala vyrábět ve dvou větrných elektrárnách s největším instalovaným jednotkovým výkonem v republice elektřinu a dodávat energii do distribuční sítě.

Projekt skupiny J&T za 190 milionů korun zahrnuje větrníky s výkonem dvakrát tři MW a dvojici 88 metrů vysokých stožárů s trojpatkovými rotory o průměru 100 metrů, které jsou vybaveny finskou technologií WinWind. Provozovatelem větrných elektráren bude pražská společnost ČES, která se zabývá převážně alternativními energetickými zdroji.

Díky unikátní konstrukci listů vrtule a kontrole jejich natočení i při nižší rychlosti větru dosahuje turbína vysoké účinnosti. Ve srovnání s doposud instalovanými devadesátimetrovými rotory vyrobí elektrárny typu WWD-3 při stejných větrných podmínkách zhruba o 15 procent více elektřiny. Firma ČKD Blansko Wind bude zajišťovat také servis a údržbu větrných věží. Provoz větrných elektráren bude řízen automaticky pomocí snímače směru a rychlosti větru. Elektrárny bude také nepřetržitě monitorovat servisní centrum WinWinD ve finském Oulu.

Společnost WinWinD zaujímá třetí místo mezi světovými výrobci v dodávkách větrných elektráren s výkonem nad 2,5 MW. Turbina typu WWD-3 patří mezi první stroje s výkonem 3 MW. Od roku 2004 bylo v Evropě instalováno celkem 20 turbín tohoto typu.



• Kaplička u silnice do Knovize. Autor kresby p. Čížek, r. 1909.



• Jankova rokle – setkání členů a přátel trampské osady.



• Tablo T. O. Jankova rokle.



• Chata T. O. Jankova rokle.



• Kodřice – Piskovcová skála.

Na realizaci informační tabule se podílel:

Obecní úřad Pchery, spolek Pcherské maminky, z. s. a Kovovýroba Jiří Kroupa Pchery.

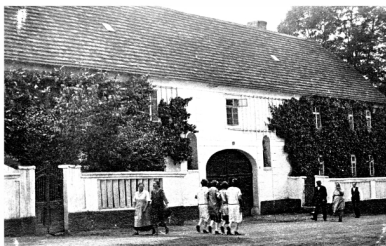
Zvláštní poděkování patří Dřevosystému spol. s r. o. Pchery, který daroval dřevěné stojany.

www.obecpchery.cz



NA SKÁLE a okolí

OBEC PCHERY



• Jägerův statek v ulici Na Skále, pohled z ulice.



• Jägerův statek v ulici Na Skále - dvůr.



• Dobová fotografie kovárny V. Bečváře na rohu ulice Úzké.



• Zaměstnanci na pozemcích Zahradnictví Chaloupeckých.

Na Skále a okolí

Půjdeme-li ulicí Úzkou či ulicí U Fary, dostaneme se do ulice Na Skále. Ta dostala název od odkryté pískovcové skály. Rozpadající se pískovec a z něj vzniklý písek sloužil místním pro výrobu stuku na omítky. Pamětníci, především muži, vzpomínají, jak jim skála sloužila při dětských hrách jako skryš, bunkr při hraní si na vojáky nebo při schovávání.

U Rybníka

V blízkosti skály je ulice U Rybníka. Zde byl dříve rybníček, kterému pcherci říkali „malý“ („velký“ se nacházel v Humnech v blízkosti hasičárny). V létě sloužil jako koupaliště, ale plavili se tu také koně, koupala drůbež, v zimě se zde bruslilo.

Zahradnictví Chaloupeckých

V ulici U Rybníka bydlela rodina Chaloupeckých, která se věnovala zahradnictví. Založení původní zahradnické firmy lze datovat do roku 1901, kdy například Antonín Chaloupecký vybudoval v rodšti své druhé ženy Barbory Náprstkové, na pozemcích svého chána, rodinné zahradnictví. Tenkrát poskytovalo prostor především školkám okrasných rostlin. Antonín Chaloupecký byl posledním zahradníkem na lánském zámku, tedy v době, kdy byl majetkem knížecího rodu Fürstenbergů. V jeho díle pak pokračoval jeho syn Josef Chaloupecký a posléze zahradnictví převzal jeho vnuk, jmenovec Antonín Chaloupecký. Dodnes je zahradnictví Antonín Chaloupecký s původním sídlem ve Pcherách zapsáno v registru firem, avšak nově firma

nese jméno vnuka posledního pana Chaloupeckého - Pechoč Zahradníci.

Statky

Obci Pchery prochází ulice 5. května, podél které stálo hodně statků. I v této dolní části byl statek pana Jágry a statek pana Kocourka. Zajímavý je dům čp. 7 s dvěma výklenky. Tato nemovitost s rozsáhlým pozemkem byl statek pana Jágry a jeho rodiny. Ve výklencích jsou sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Rozálie. Svátá Rozálie (1130 – 4. září 1166) je křesťanská světička uctívána zejména jako ochránkyně proti nakažlivým nemocem. Svátý Jan Nepomucký je patronem kněží, zpovědníků, lodníků, vorařů, mlynářů.

Truhlářství Hodek

Truhlářství Hodek byla další známá rodinná firma s dlouhou tradicí, která sídlila v ulici U Rybníka. Byla pověstná precizní prací, vyráběla se zde a opravoval nábytek, firma prováděla i zasklívaní oken. Z historických pramenů se dozvíme, že před založením truhlářství byl v domě poštovní úřad. V dávné době sloužily prostory také jako pohřební ústav.

Kovárna

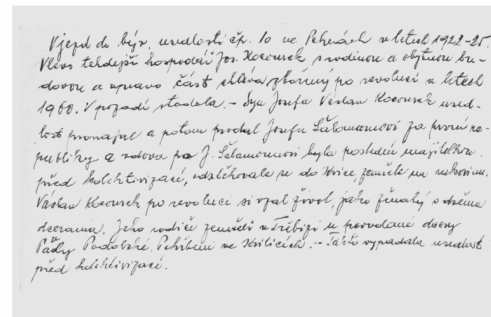
Nedaleko, na rohu ulice Úzké, byla v domě čp. 27 kovárna pana Václava Bečváře. Kromě běžné kovářské práce opravoval pan kovář také dílní vozíky pro šachtu.



• Ulice U Rybníka, v pozadí pískovcová skála.



• Statek rodiny pana Kocourka na dobové pohlednici (1922 - 1925).



• Popis historie Kocourkova statku z druhé strany pohlednice.

Na realizaci informační tabule se podílel:

Obecní úřad Pchery, spolek Pcherské maminky, z. s. a Kovovýroba Jiří Kroupa Pchery.

Zvláštní poděkování patří Dřevosystému spol. s r. o. Pchery, který daroval dřevěné stojany.

www.obecpchery.cz



PODHÁJEK

přírodní divadlo & železniční trať

OBEC PCHERY



Přírodní divadlo

Přírodní divadlo ve Pcherách bylo v části obce "V Pod Hájkou", v lesíku. Podnět k jeho zřízení dala obecnímu zastupitelstvu místní Dělnická tělocvičná jednota. Lesík býval majetkem MUDr. Jandy, statkáře, který tam pěstoval růže a jiné okrasné keře. Po jeho smrti lesík chátral. Velkými finančními náklady byl postupně lesík přetvořen na přírodní divadlo. V roce 1921, 6. července, se hrála první divadelní hra „Maryša“ od bratří Mrštíků. V přírodním divadle se hrály především historické hry.

Železnice

Bývalá trať I 1b mezi Kladnem Dubí a Zvoleněvsi

Úsek Zvoleněves – Vinařice vznikl jako prodloužení místní dráhy Kralupy nad Vltavou – Zvoleněves. Provoz byl zahájen 1. června 1886. Hlavním důvodem stavby byla přeprava

černého uhlí z Vinařických dolů do Kralup nad Vltavou na hlavní trať z Prahy do Děčína.

Trať vedla údolím Třebichovického potoka ze stanice Zvoleněves do stanice Vinařice, kde byla po 10 kilometrech ukončena.

Při výstavbě se počítalo s prodloužením trati do Kladna-Dubí. Proti se postavila Bústěhradská dráha, jež zde měla pro odvoz uhlí svou vlastní vlečku a napojení této dráhy na Kladno by pro ni tvořilo konkurenci. Na trati byly vypravovány 3 - 4 páry smíšených a později osobních vlaků z Kralup do Vinařic. Nákladní vlaky obsluhovali primárně doly Jan 1 a Jan 2 v Li-bušině a také čedičovský lom v Třebichovicích.

K napojení trati na Kladno Dubí došlo až v roce 1945 kdy na přání místních samospráv byla dráha pro lepší spojení obcí



• Část hereckého souboru Přírodního divadla.



• Areál Přírodního divadla.



• Ansábl Přírodního divadla.



• Maketa Přírodního divadla zhotovená panem Fr. Velískem.



• Železniční zastávka Pchery – Saky, rok 1919.

s Kladnem prodloužena z Vinařic do Dubí. Při tomto prodloužení byla využita původní vlečka z roku 1889.

Osobní doprava nebyla na tomto úseku příliš frekventovaná, vlaky měly především navázet dělníky na směny do kladenských hutí. Na novém úseku dráhy byl provoz zahájen 3. prosince 1945. Na celou trať bylo denně vypravováno 5 - 7 osobních vlaků.

V 60. letech v souvislosti s rozvojem autobusových linek a individuálního automobilismu začal počet cestujících klesat, neboť trať nevedla do centra Kladna, ale do Dubí, pro trasu Kladno – Kralupy byla pak vhodnější trať přes Zákolany. V souvislosti s poklesem počtu cestujících klesal v 70. letech i počet vlaků až na 4 páry vlaků denně. Pro nerentabilitu provozu a havarijní stav trati byla osobní doprava zastavena

28. května 1982. Úsek Zvoleněves – Vinařice byl zrušen a koleje byly odstraněny, zbytek dráhy se využíval jako vlečka pro doly Mayrau a Ronna.

Po ukončení těžby trať chátrala. V současnosti je vlastníkem převážně většiny drážních nemovitostí Správa státních hmotných rezerv, která má na bývalém nádraží Vinařice sklady.

Na původní trati jsou i dnes patrné pozůstatky po trati, někde jsou vidět pražce, někde kilometrovníky a lanovody k závo-rám, staré mosty a propustky a jiné pozůstatky po dráze.

Trať I 1b měla následující zastávky: Zvoleněves, Podlešín zastávka, Knovíz, Jemníky, Pchery, Saky, Vinařice, Tuháň, Švermov-Hnidousy, Kladno-Dubí.

Na realizaci informační tabule se podílel:

Obecní úřad Pchery, spolek Pcherské maminky, z. s. a Kovovýroba Jiří Kroupa Pchery.

Zvláštní poděkování patří Dřevosystému spol. s r. o. Pchery, který daroval dřevěné stojany.

www.obecpchery.cz

